

УДК 339.13:631.173

Скоцик В.Є.,
к.с-г.н., здобувач кафедри бухгалтерського
обліку та оподаткування,
Білоцерківський національний аграрний університет

ТЕОРЕТИКО–МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ

Постановка проблеми. Найважливішою складовою частиною ринку ресурсів для аграрного виробництва є ринок сільськогосподарської техніки, оскільки від рівня його функціонування залежить формування найголовнішої частини основних виробничих засобів сільського господарства – його технічної бази. Відомо, що за рівнем розвитку технічного потенціалу села визначаються темпи інтенсифікації сільськогосподарського виробництва, забезпечується підвищення продуктивності праці працівників та його конкурентоспроможності.

Рівень розвитку ринку сільськогосподарської техніки впливає на формування технічної бази аграрного виробництва через рівень цін на техніку, їх відповідність купівельній спроможності сільських товаровиробників. Зазначимо, що слабкий розвиток ринку викликає його монополізацію групою великих постачальників, які диктують споживачам рівень цін та умови поставок.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми ефективного використання сільськогосподарської техніки досліджували відомі вчені: В. Андрійчук, О. Бугуцький, А. Гальчинський, В. Геєць, А. Даниленко, М. Дем'яненко, С. Дусановський, О. Здоровцов, М. Єрін, В. Іванишин, Д. Крисанов, І. Лукінов, В. Мертенс, В. Месель-Веселяк, О. Могильний, О. Онищенко, О. Олійник, І. Охріменко, Б. Пасхавер, Г. Підлісецький, М. Пугачов, А. Стельмащук, В. Трегобчук, О. Улянченко, Г. Черевко, В. Шиян, О. Шпичак, О. Шубравська та інші. Проте зміни, які відбуваються на внутрішньому та світовому ринку сільськогосподарської техніки вимагають перегляду деяких основних засад його функціонування.

Постановка завдання. Метою дослідження є розробка теоретичних, методичних положень і практичних рекомендацій щодо функціонування ринку сільськогосподарської техніки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринок сільськогосподарської техніки характеризується низкою особливостей, враховувати які необхідно при вивченні його функціонування. До них слід віднести: сезонність, яка впливає на використання техніки, велике різноманіття технологічних процесів у сільськогосподарському виробництві, що вимагає складної номенклатури машин і механізмів, необхідність комплексної поставки сільськогосподарської техніки. Негативним моментом у формуванні ринку сільськогосподарської техніки є те, що не завжди ці особливості враховуються [1].

У процесі розвитку ринку сільськогосподарської техніки слід брати до уваги специфіку економічного стану агропромислового комплексу й тенденцій його розвитку, а також стан та особливості забезпечення технікою сільськогосподарських виробників. Ці особливості необхідно систематизувати залежно від впливу різних факторів на сільськогосподарське виробництво.

Найважливішим фактором, що впливає на процес забезпечення технікою, є природно-кліматичний фактор, який визначає кінцеві результати виробництва (природні процеси, погодні умови, сезонність виробництва і т.д.).

До другої групи слід віднести соціально-економічні фактори. Специфіка стану в агропромисловому комплексі полягає в тому, що більшість сільськогосподарських підприємств є низькорентабельними і збитковими, внаслідок чого мають вкрай низьку купівельну спроможність. Окрім того, спостерігається величезна диференціація господарств за рівнем виробництва і станом економіки, значне відставання у соціальному розвитку села, а також сфери зберігання, переробки і реалізації продукції [2]. Ця група особливостей вимагає додаткового вкладення матеріальних ресурсів з метою якнайшвидшого подолання зазначеного відставання.

Розвиток ринку сільськогосподарської техніки призводить до появи нових видів послуг щодо пошуку і постачання нової і техніки, що була в експлуатації (вживаної), а також підтримки її в робочому стані шляхом сервісного обслуговування.

Третя група факторів пов'язана з надто високим ступенем монополізації в галузях, що поставляють техніку для села, в тому числі у тракторному та сільськогосподарському машинобудуванні.

Результати опитування сільськогосподарських товаровиробників, проведені Міністерством аграрної політики та продовольства України, свідчать, що вони відмовляються від придбання продукції вітчизняних підприємств сільськогосподарського машинобудування: 40% респондентів

зазначили, що їх не задовольняє низька якість; 30% – низький технічний рівень сервісної бази; інші виділили низьку конкурентоспроможність.

Рекордним за продажем техніки був 2008 р., коли сільськогосподарські товаровиробники придбали технічних ресурсів майже на 1,4 млрд дол. США (приблизно у рівних частин: комбайни, трактори, навісне і причіпне обладнання). У 2009 р., порівняно із попереднім роком, загальний продаж знизився майже утричі. Однак упродовж 2010–2013 рр. спостерігається істотне поживлення ринку (за підсумками 2012 р. було продано агротехніки майже на 1,1 млрд дол. США).

Девальвація гривні, що спостерігалася упродовж 2014–2015 рр. негативно вплинула на ринок сільськогосподарської техніки. За даними департаментів агропромислового розвитку облдержадміністрацій, сільгосптоваровиробниками у 2014 році придбано техніки та обладнання на суму 4,8 млрд гривень, у 2013 році – на 6,8 млрд гривень.

Стабілізація економічних та політичних процесів в Україні сприяла поживленню ринку сільськогосподарської техніки. У січні-червні 2016 року на 35% – до 4,87 тис. од. у порівнянні з аналогічним періодом 2015 року.

За даними департаментів агропромислового розвитку облдержадміністрацій, за шість місяців 2016 року сільськогосподарські підприємства придбали 4868 од. техніки на суму близько 4,5 млрд грн, у тому числі тракторів – 1,295 тис. од. (1,5 млрд грн), зернозбиральних комбайнів – 317 од. (932 млн грн), ґрунтообробної техніки – 798 од. (268 млн грн), посівної техніки – 498 од. (486 млн грн), іншої техніки та обладнання – 1,960 тис. од. (1,3 млрд грн).

За таких умов на ринку сільськогосподарської техніки в умовах кризи частка вживаної техніки зросла. За інформацією Міністерства аграрної політики та продовольства України, імпорт вживаної сільськогосподарської техніки в основних сегментах у першому півріччі 2015 порівняно з аналогічним періодом 2014 року в доларовому еквіваленті збільшився на 15% (до 27,6 млн дол.), у кількісному – на 53%, що є найвищим за останні 10 років.

За такої ситуації вітчизняні підприємства сільськогосподарського машинобудування вимагають створення сприятливих умов на основі надання їм пільгового оподаткування, обмежити імпорт, підвищити мито на ввезену техніку або компенсувати їм частину відсотків за кредитами, які було взято на модернізацію виробництва. Зазначимо, що модернізувати виробництва необхідно на всіх машинобудівних заводах, оскільки зношення засобів досягає 80%.

Уряд не відхиляє підтримку вітчизняних машинобудівників, але обумовлює, що рівень вітчизняних деталей у виробництві техніки повинен становити до 70%. Зокрема, при виробництві тракторів із потужністю двигуна до 89 кВт іноземні деталі не повинні перевищувати 20%, тракторів із потужністю двигуна понад 89 кВт – 35, самохідних обприскувачів – 25, спеціальних автомобілів сільськогосподарського призначення – 35, самохідних комбайнів – 35, причіпних комбайнів – 35%. Це практично нереальна перспектива для вітчизняних товаровиробників. Лише у продукції «Південмашу» і ХТЗ імпорتنі деталі становлять до 50%, а в інших виробників цей показник досягає до 80%.

Відповідно до розробленої національної стратегії підтримки вітчизняних підприємств сільськогосподарського машинобудування, зокрема у межах реалізації Державної програми активізації економіки на 2013–2014 рр. галузеве міністерство передбачило поставити для сільськогосподарських товаровиробників до 4 тис. одиниць по лізингу. У 2013 р. НАК «Украгролізинг» закупив у ХТЗ та ТОВ «Укравтозапчастина» сільськогосподарську техніку на 10 млн грн. У Державному бюджеті України передбачено виділити на лізингові програми через НАК «Украгролізинг» відповідно понад 160 млн грн.

Однак вітчизняні підприємства сільськогосподарського машинобудування продовжують скорочувати обсяги виробництва.

За даними державної служби статистики, за січень-квітень 2015 р. в Україні індекс промислової продукції машин та устаткування для сільського та лісового господарства склав 96,9%, виготовлено було 1280 тракторів (на 17,3% менше, ніж за аналогічний період 2014 р.). Основною першопрчиною є складне становище на ЮМЗ.

Плугів в січні-квітні було виготовлено в кількості 526 шт. (на 5,6% менше, ніж у січні-квітні 2014 р.); дискових борін – 366 шт. (на 25,5% менше, ніж за аналогічний період 2014 р.).

В той же час спостерігається зростання виробництва розпушувачів та культиваторів: за січень-квітень виготовлено 1628 шт., що на 3% більше, ніж за аналогічний період 2014 р., а також сівалок – 1158 шт., на 6,2% більше за звітний період 2014 року. Так, за перше півріччя 2015 р. ВАТ «Уманьфермаш» виробило лише 6 комбінованих ґрунтообробних агрегатів, у той час як за аналогічний період 2012 р. було випущено 198 одиниць техніки. Відповідно Харківський тракторний завод зменшив обсяги виробництва майже на 30%.

Спеціалісти Міністерства аграрної політики та продовольства України оцінюють потенціал ринку на найближчу перспективу в 35–40 млрд грн, оскільки у структурі вітчизняного зернозбирального парку 75% комбайнів експлуатують понад 15 років, і це в основному машини радянського зразка. Причому навантаження на кожний перевищує більше 200 га порівняно із 50 га на один комбайн у країнах ЄС [3].

При переході до ринкової економіки підприємства сільськогосподарського машинобудування різко підняли ціни на свою продукцію при скороченні обсягів виробництва. Внаслідок цього значно посилюється диспаритет цін на промислову та сільськогосподарську продукцію. Основна частина сільськогосподарських підприємств виявилася не спроможною купувати нову техніку, що й зумовило деградацію технічної бази села з усіма її негативними наслідками [4].

Ринок сільськогосподарської техніки вже тривалий час знаходиться на стадії становлення й поки що не відповідає запитам основних його учасників – сільських товаровиробників і ремонтно-технічних підприємств, оскільки не виконує одне із найважливіших своїх завдань – цілеспрямовано звести разом усіх бажаючих купити та продати сільськогосподарські машини, забезпечити економічний паритет продавців і покупців, укладання угод на прозорих і взаємоприйнятних умовах [5].

Узагальнення тенденцій розвитку ринку сільськогосподарської техніки дає можливість виділити такі його особливості:

1. Низька платоспроможність сільськогосподарських товаровиробників, зумовлена високими цінами на техніку, паливно-енергетичні та матеріально-технічні ресурси, з одного боку, і низькими закупівельними цінами на сільськогосподарську продукцію, з іншого, а також високим відсотком ставок кредитних установ.

2. Несумісність інтересів сільськогосподарських виробників і обслуговуючих підприємств, оскільки перші прагнуть максимально скоротити витрати на експлуатацію техніки, а другі – отримати найбільший прибуток за свою роботу.

3. Відсутність єдиної технічної політики в агропромисловому виробництві та координація діяльності суб'єктів сфери інженерно-технічного забезпечення.

Вищезазначене вимагає трансформації економічного механізму регулювання ринку сільськогосподарської техніки та технічного сервісу, який би був спрямований на здешевлення для села технічних засобів і надаваних послуг. Паралельно повинні вирішуватися питання реалізації єдиної технічної політики в агропромисловому виробництві.

Виробники багатьох важливих видів і типорозмірів сільськогосподарської техніки (зернозбиральних комбайнів, тракторів та ін.) є монополістами на ринку сільськогосподарської техніки. Слід зазначити, що в останні роки посилюється конкуренція з боку іноземних виробників машин. Щодо регіональних продавців (вітчизняних підприємств-виробників і незалежних дистриб'юторів і дилерів), то з деяких видів техніки як вітчизняної, так і іноземної вони є монополістами в зоні своєї діяльності, як і ремонтно-технічні підприємства на місцевих і регіональних ринках низки послуг та іншої продукції.

Разом із тим потреба в цивілізованому ринку нової і вживаної сільськогосподарської техніки, а також послуг щодо її відновлення зростає, що пояснюється кількома обставинами [6].

По-перше, у сільських товаровиробників накопичилося багато непрацюючих машин, а також тих, які господарства готові продати – можуть працювати, але вони істотно втратили первісні споживчі властивості.

По-друге, більшість ремонтно-технічних підприємств, спеціалізовані заводи з ремонту сільськогосподарських машин та агрегатів зберегли досить високий технологічний потенціал, але використовується він не більш як на 20–30, в кращому разі на 40–50%. Таким підприємствам вигідно самостійно, або через посередницькі структури скуповувати сільськогосподарську техніку з метою відновлення споживчих властивостей і продажу її самостійно, або через посередників. Унаслідок цього зростають доходи та покращується їхній економічний стан.

По-третє, поступово поліпшується економічний стан сільськогосподарських товаровиробників, збільшується частка прибуткових і скорочується частка малорентабельних і збиткових підприємств у загальній їх кількості. Однак розшарування сільських товаровиробників за економічним станом залишиться, а можливо й посилиться. Це призведе до того, що високорентабельні сільськогосподарські підприємства будуть купувати нову техніку й експлуатувати її відносно короткий термін, а потім продавати менш економічно спроможним підприємствам за значно нижчою ціною, ніж у нової машини. Ті ж у свою чергу після певного терміну будуть продавати старі машини ще менш заможним сільським товаровиробникам і за ще нижчою ціною і т.д. Угоди купівлі-продажу будуть виконуватися безпосередньо, або через посередників (дилерів, ремонтні підприємства та ін.).

Отже, внаслідок цього розпочнеться рух техніки від однієї групи сільських товаровиробників до іншої, тобто це стане початком функціонування трьох взаємопов'язаних ринків: ринок нових машин (первинний), ринок уживаних машин (вторинний), ринок послуг по відновленню техніки [7].

Зазначимо, що первинний ринок сільськогосподарської техніки характеризується зростаючою кон'юнктурою, покупцями на якому є в основному потужні вертикально-інтегровані структури (агрохолдинги), а продавцями – дилери іноземних товаровиробників техніки. Угоди на цьому ринку укладають також прибуткові сільськогосподарські підприємства, однак вони є незначними внаслідок обмеженої купівельної спроможності більшості товаровиробників [8].

Щодо вторинного ринку сільськогосподарської техніки, то стан його характеризується стабільною кон'юнктурою. Це означає, що його ємність буде більшою, порівняно з ємністю ринку нових сільськогосподарських машин. Спираючись на практику країн зі сформованим ринком вживаних

сільськогосподарських машин, є підстави прогнозувати, що на кожну продану нову машину буде продаватися не менше двох-трьох, а, можливо, й більше машин, що були у використанні.

Висновки з проведеного дослідження. Розробка стратегічних рішень щодо формування ринку сільськогосподарської техніки повинна базуватися на системному підході, оскільки лише за цієї умови буде забезпечено одержання максимального економічного й організаційно-управлінського ефекту від їх реалізації. При цьому необхідно врахувати наступне:

1. Ринки агропродовольства (кінцевої сільськогосподарської продукції), матеріально-технічних ресурсів, виробничо-технічних послуг, нерухомості, праці, цінних паперів та інші формують у сукупності систему спільного аграрного ринку.

2. Агропродовольчий ринок є базовою підсистемою в системі аграрного ринку, оскільки саме на ньому реалізуються кінцеві цілі агропромислового виробництва.

3. Між ринком агропродовольства (кінцевої сільськогосподарської продукції) і ринками сільськогосподарської техніки й ремонтно-технічних послуг існують прямі та зворотні зв'язки. Вони виявляються у тому, що вартість і якість техніки та ремонтно-технічних послуг суттєво впливає на кінцеві результати діяльності й економічний стан сільських товаровиробників і платоспроможний попит на техніку (прямий зв'язок). Це у свою чергу впливає на річний обсяг її виробництва та економічний стан виробників і постачальників техніки та ремонтно-технічних послуг (зворотний зв'язок).

4. Прямі та зворотні зв'язки існують не тільки між ринком кінцевої сільськогосподарської продукції і ринками техніки та ремонтно-технічних послуг, а й між двома останніми ринками.

Бібліографічний список

1. Сатир Л. М. Організаційно-економічні аспекти формування матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств / Л. М. Сатир // *Агросвіт*. – 2013. – № 3. – С. 6–9.

2. Іванишин В. В. Організаційно-економічні засади відтворення і ефективного використання технічного потенціалу аграрного виробництва : монографія / В. В. Іванишин. – К. : ІАЕ, 2011. – 348 с.

3. Оснащення аграрного сектору АПК технікою та забезпечення ефективного її використання в умовах становлення ринкових відносин : монографія / [Бурковський І. Д., Гаркуша О. М., Гончаренко І. В. та ін.] – К. : ННЦ "ІАЕ", 2000. – 184 с.

4. Іванишин В. В. Розвиток та функціонування ринку технічних засобів для сільського господарства України / В. В. Іванишин // *Економіка АПК*. – 2011. – № 3. – С. 78–82.

5. Луценко О.А. Проблеми формування матеріально-технічного забезпечення АПК / О.А. Луценко // *Зб. наук. пр. Таврійського державного агротехнологічного університету*. – 2013. – № 1 (1). – С. 311–316.

6. Науменко В.О. Оцінка сучасного стану забезпеченості сільськогосподарських підприємств Харківської області матеріально-технічними ресурсами / В.О. Науменко, І.В. Науменко // *Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В.В. Докучаєва, сер.: Економічні науки*. – 2013. – № 6. – С. 139–145.

7. Могилова М.М. Основні засоби сільськогосподарських підприємств: стан, оцінка, відтворення: монографія / М. М. Могилова. – К. : ННЦ "ІАЕ", 2016. – 404 с.

8. Розвиток ринку сільськогосподарської техніки / [Я.К. Білоусько, В.Л. Товстопят, М. М. Могилова та ін.]. – К. : ННЦ "ІАЕ", 2008. – 132 с.

References

1. Satyr, L.M. (2013), "Organizational and economic aspects of the logistics of agricultural enterprises", *Ahrosvit*, no. 3, pp. 6–9.

2. Ivanyshyn, V.V. (2011), *Orhanizatsiino-ekonomichni zasady vidtvorennia i efektyvnoho vykorystannia tekhnichnoho potentsialu ahrarnoho vyrobnytstva* [Organizational and economic principles of reproduction and effective use of technical potential of agricultural production], monograph, NNTs "IAE", Kyiv, Ukraine, 348 p.

3. Burkovskiy, I.D., Harkusha, O.M., Honcharenko, I.V. et al. (2000), *Osnashchenist ahrarnoho sektoru APK tekhnikoju ta zabezpechennia efektyvnoho yii vykorystannia v umovakh stanovlennia rynkovykh vidnosyn* [Equipping of agrarian sector AIC of machinery and ensuring its efficient use in the conditions of formation of market relations], IAE UAAN, Kyiv, Ukraine, 184 p.

4. Ivanyshyn, V.V. (2011), "The development and functioning of the market of technical means for the agriculture of Ukraine", *Ekonomika APK*, no. 3, pp. 78–82.

5. Lutsenko, O.A. (2013), "Problems of formation of logistical support of AIC", *Zb. nauk. pr. Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu*, no. 1 (1), pp. 311–316.

6. Naumenko, V.O. and Naumenko, I.V. (2013), "Assessment of the current state of security of the agricultural enterprises of Kharkiv region logistical resources", *Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho ahrarnoho universytetu im. V.V. Dokuchaieva, Ser.: Ekonomichni nauky*, no. 6, pp. 139–145.

7. Mohylova M.M. (2016), *Osnovni zasoby silskohospodarskykh pidpriemstv: stan, otsinka, vidtvorennia* [Fixed assets of the agricultural enterprises: condition, evaluation, reproduction], monograph, NNTs "IAE", Kyiv, Ukraine, 404 p.

8. Bilousko, Ya.K., Tovstopyat, V.L., Mohylova, M.M. et al. (2008), *Rozvytok rynku silskohospodarskoi tekhniki* [Development of Agricultural Machinery Market], NNTs "IAE", Kyiv, Ukraine, 132 p.

Скоцик В.Є. ТЕОРЕТИКО–МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ РИНКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ТЕХНІКИ

Метою дослідження є розробка теоретичних, методичних положень і практичних рекомендацій щодо функціонування ринку сільськогосподарської техніки.

Методика дослідження. У процесі дослідження використані загальнонаукові методи, зокрема: аналіз і синтез – при проведенні дослідження стану функціонування ринку сільськогосподарської техніки; метод індукції і дедукції – при визначенні перспективи розвитку ринку техніки в аграрній сфері.

Результати. Виявлено, що рівень розвитку ринку сільськогосподарської техніки впливає на формування технічної бази аграрного виробництва через рівень цін на техніку, їх відповідність купівельній спроможності сільських товаровиробників, а слабкий розвиток ринку викликає його монополізацію групою великих постачальників, які диктують споживачам рівень цін та умови поставок.

Встановлено, що у процесі розвитку ринку сільськогосподарської техніки слід брати до уваги специфіку економічного стану агропромислового комплексу й тенденцій його розвитку, а також стан та особливості забезпечення технікою сільськогосподарських виробників.

Доведено, що найважливішим фактором, що впливає на процес забезпечення технікою, є природно-кліматичний фактор, який визначає кінцеві результати виробництва (природні процеси, погодні умови, сезонність виробництва і т.д.).

Наукова новизна. Обґрунтовано пропозиції щодо розробки теоретичних, методичних положень і практичних рекомендацій щодо функціонування ринку сільськогосподарської техніки.

Практична значущість. Дослідження особливостей функціонування ринку сільськогосподарської техніки і розробка стратегії розвитку сільськогосподарських підприємств з урахуванням цих особливостей дозволить активізувати їх поточну діяльність і забезпечить їм захист від впливу несприятливих факторів зовнішнього середовища функціонування.

Ключові слова: сільськогосподарські підприємства, ринок, техніка, ремонтно-технічні підприємства.

Skotsyk V.Ye. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PRINCIPLES OF MARKET FUNCTIONING OF AGRICULTURAL MACHINERY

Purpose. The aim of the article is the development of theoretical, methodical positions and practical recommendations on the functioning of the market of agricultural machinery.

Methodology of research. General scientific methods are used during the study, in particular; analysis and synthesis – during the study of the functioning of the market of agricultural equipment; the method of induction and deduction – in determining the prospects of development of technology in agriculture.

Findings. It is revealed that the level of the development of the agricultural machinery influences the technical base of agricultural production through price level on technology, their compliance with the purchasing power of rural producers, and weak market development is its monopolization group of large suppliers that consumers dictate prices and delivery terms.

It was established that during the development process of the agricultural machinery should take into account the specific of economic situation of agriculture complex and tendencies of its development and the state of technology and features to ensure agricultural producers.

It is proved that the most important factor influencing the process of providing technology is natural and climatic factor that determines the final results of production (natural process, weather conditions, seasonality of production, etc.).

Originality. Suggestions to develop the theoretical and methodological principles and practical recommendations on the functioning of the market of agricultural machinery are substantiated.

Practical value. The study of peculiarities for functioning the agricultural markets of technology strategy and development of the agricultural enterprises taking into account these features will increase their current activities and provide them with protection from adverse changes of environmental factors functioning.

Key words: agricultural enterprises, market, technique, repair and technical enterprises.

Скоцик В.Е. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ РЫНКА СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ТЕХНИКИ

Целью исследования является разработка теоретических, методических положений и практических рекомендаций по функционированию рынка сельскохозяйственной техники.

Методика исследования. В процессе исследования использованы общенаучные методы, в частности: анализ и синтез – при проведении исследования состояния функционирования рынка сельскохозяйственной техники; метод индукции и дедукции – при определении перспективы развития рынка техники в аграрной сфере.

Результаты. Виявлено, что уровень развития рынка сельскохозяйственной техники влияет на формирование технической базы аграрного производства через уровень цен на технику, их соответствие покупательной способности сельских товаропроизводителей, а слабое развитие рынка вызывает его монополізацію группой крупных поставщиков, которые диктуют потребителям уровень и условия поставок.

Установлено, что в процессе развития рынка сельскохозяйственной техники следует принимать во внимание специфику экономического состояния агропромышленного комплекса и тенденций его развития, а

также состояние и особенности обеспечения техникой сельскохозяйственных производителей.

Доказано, что важнейшим фактором, влияющим на процесс обеспечения техникой, являются природно-климатический фактор, который определяет конечные результаты производства (природные процессы, погодные условия, сезонность производства и т.д.).

Научная новизна. Обоснованы предложения по разработке теоретических, методических положений и практических рекомендаций по функционированию рынка сельскохозяйственной техники.

Практическая значимость. Исследование особенностей функционирования рынка сельскохозяйственной техники и разработка стратегии развития сельскохозяйственных предприятий с учетом этих особенностей позволит активизировать их текущую деятельность и обеспечит им защиту от воздействия неблагоприятных факторов внешней среды функционирования.

Ключевые слова: сельскохозяйственные предприятия, рынок, техника, ремонтно-технические предприятия.